

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

Postboks 8005 Dep.

0030 OSLO

Vår dato: 13.12.2022

Vår referanse:

202237961-2

Vår saksbehandler:

Deres dato:

Deres referanse:

22/3066

Tone Mediaas Reitlo

Høringssvar styrking av forbrukers rett til å betale med kontanter

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 01.09.2022 på høring et forslag om endringer i finansavtalelovens regler om betalingsoppgjør med sikte på å styrke forbrukernes rett til å betale med kontanter. Forslaget går ut på at i betjente faste forretningslokaler der næringsdrivende selger varer eller tjenester til forbrukere, skal den næringsdrivende tilby forbrukere å betale for disse varene eller tjenestene med kontanter. Høringsfristen er 19.12.2022.

Justis- og beredskapsdepartementet ønsker iflg høringsnotatet svar på:

Kap 5.2. Salg fra fysisk lokale

1. Departementet ønsker høringsinstansenes syn på forslaget og tar gjerne imot tilbakemelding om praktiske konsekvenser av forslaget og eksempler på mulige tvilstilfeller

Svar: Tolker det som det ikke er store endringer her. Hva som er fysisk lokale kan med fordel eksemplifiseres. For en skole tolker vi at dette gjelder hele skoleområdet og ikke bare en kantine. Selv om det er salg fra fysisk lokale, og en tenker sikkerhet og kostnader, kan ikke forbrukers rett være så sterk at å betale med kontanter er førstevalg. Selger må forbeholde seg retten til å kunne informere om at betaling med kort/Vipps er førstevalg. Det må også spisses tekst ift. om det er en reell mulighet til å betale med kontanter.

2. Det bes dessuten om innspill om mulige tilfeller der det av særlige grunner kan være behov for unntak fra retten til kontant betaling i faste forretningslokaler, og om det kan tenkes tilfeller der retten til kontant betaling bør gjelde også for varer og tjenester som selges utenfor faste forretningslokaler.

Svar: Unntak fra retten til å betale med kontanter utenfor fast forretningssted, kan virke forvirrende og bør ikke være tillatt med hensyn til sikkerhet, oppbevaring og transport av disse. Vedr. fast forretningssted kan et eksempel ift. behov for unntak være Tannlegevakt. Her er det minimum på vakt og tidsbesparende å kunne ta imot kun kortbetaling. Ift. salg utenfor fysisk lokale er det f.eks. ikke hensiktsmessig at elever

som har eksternt elevoppdrag skal kunne ta imot kontant betaling utenfor fast forretningssted.

3. Departementet tar også gjerne imot synspunkter på om det bør oppstilles beløpsmessige eller andre begrensninger, f.eks. at retten til å betale med kontanter ikke gjelder for beløp som overstiger den tilsvarende grensen på kr 40.000 etter hvitvaskingslovens § 5, eller av hensyn til ransrisiko ikke skal gjelde om natten.

Svar: Sum bør ligge likt med hvitvaskingsloven, ingen grunn til at større beløp skal kunne betales med kontanter. Med tanke på ransrisiko og sikkerheten til personale kan med fordel beløpet settes ned til kr 10.000 som er i samsvar med fradragsretten på mva. Retten til å betale med kontanter skal ikke gjelde på kveld/natt, f.eks. etter kl. 20.00- 06.00.

4. Departementet reiser videre spørsmål om det bør inntas et uttrykkelig unntak for avtaler om kjøp av varer eller tjenester på kreditt. Retten til kontant betaling gjelder etter ordlyden i lovforslaget bare betaling «i» forretningslokalet, og forbrukeren vil nok sjelden ha ønsker om eller behov for å oppsøke salgslokalet for å nedbetale kreditten der. Departementet antar at det likevel kan være hensiktsmessig med en presisering om at retten til kontant betaling ikke gjelder betaling etter avtale om kreditt.

Svar: Kontantbetaling bør primært være forbeholdt betaling av varer og tjenester i fast forretningslokale. Når skyldner har valgt en annen betalingsmåte enn kontant ved kjøpet, må retten til å betale med kontanter falle bort. Ja, kredittsalg må unntas fra retten til å betale med kontanter.

Kap 5.3 Særlig om tjenester som selges utenfor fysisk lokale

5. Høringsinstansene bes dermed i denne omgang primært om å uttale seg om behovet for en forskriftshjemmel med egne regler for kollektivtransporttjenester med buss og bane. Hva slike særlige regler eventuelt skal gå ut på, vil departementet komme tilbake til.

For kollektivselskapene har det vært et mål om å avskaffe plikten til kontanthåndtering om bord av flere årsaker. Det er et forsinkende element for busser i rute, det har økonomiske konsekvenser og det innebærer både en sikkerhetsrisiko og en personlig risiko for sjåførene som håndterer kontantene. Et annet utfordrende element knyttet til rett til kontantbetaling er stadige endringer i driftsmidler, som eksempelvis trikk og Metrobusser, hvor sjåfør sitter i et eget rom uten direkte interaksjon med kundene. Slik loven foreligger per dags dato har en forbruker rett til å betale med kontanter, også om bord i bussen. I tillegg har kollektivselskapene salgssteder som eksempelvis kundemottak, avtaler med kiosker og billettautomater med videre, som på enkelte steder kan være dekkende for behovet for kontantkjøp av billetter. De alle fleste kunder forhåndskjøper billetter over nett, per telefon (app eller SMS) eller fra salgssted/billettautomat.

På den andre siden er det et viktig prinsipp at kollektivtransporten skal være tilgjengelig for alle, og fra forbrukernes perspektiv er det derfor viktig at det er en reell mulighet til å betale med kontanter. Nevnte utsalgssteder vil sannsynligvis være dekkende i bynære områder, men vil være utfordrende i distriktene. Mulighet for bruk av kontanter kan også være viktig i et beredskapsperspektiv.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Regnskap

Samlet sett er vi positive til en forskriftshjemmel med egne regler for kollektivtransporttjenester. Det anbefales likevel at det gjøres en gjennomgang av reelle behov, og ser på flere mulige løsninger for hvordan en slik rett kan medføre minst mulig uheldige konsekvenser for kollektivtransportselskapene, men likevel gi forbrukerne reelle muligheter til å betale med kontanter. Det kan også vurderes om det kan være opp til kollektivselskapene å tilby kontantbetaling om bord i områder som ikke dekkes av utsalgssteder. I høringsnotatet nevnes det kun at buss og bane skal omfattes av slike regler. Vi oppfordrer til at en eventuell forskrift også må ta for seg kjøp av personbilletter på båt og ferge, og at samme rett også bør gjelde der.

Høringsnotatet tar ikke spesifikk for seg drosjenæringen og hva en eventuell endring vil ha å si for dem. I en høring om regelverk for kontrollutrusning i drosje i desember 2021 uttalte Trøndelag fylkeskommune at det er viktig at godkjente kontrollutrustninger ikke må innrettes slik at brukere uten smarttelefon og/eller spesifikke applikasjoner blir frarøvet muligheten til å benytte seg av den transportmulighet som den enkelte drosje kan tilby. I dette ligger at ingen kontrollutrusning må hindre at turer kan bestilles manuelt eller hindre mulighet til å betale med gyldige betalingsmiddel som bankkort og kontanter. Det er med andre ord viktig at en eventuell lovendring ikke svekker muligheten til å betale med kontanter i drosje.

6. Departementet ønsker innspill fra høringsinstansene om i hvilken grad det i praksis oppstår problemer for enkelte forbrukere med å betale med kontanter for slike tjenester, og om det derfor kan være behov for en tilrettelegging for adgangen til å kunne betale disse tjenestene med kontanter.

Svar: Spørsmålsstillingen er noe uklar. V har tolket det slik som at en forbruker som har fått faktura og ønsker å betale med kontanter ikke har mulighet til å betale dette direkte til selger. Forbruker må da gå til bank/bank i butikk for å betale med kontanter, men blir der allikevel henvist til bankkontobetaling. Da er det ingen reell mulighet til å betale med kontanter. En tydeliggjøring av hva som gjelder må til slik at det reelt kan betales med kontanter hos en bank/betalingssted/automat. Det må også tydeliggjøres at retten til å betale med kontanter her er unntak fra hovedregel. Aktuelt kan også være at det må være korrekt beløp og ikke fordre vekslepenger.

Med vennlig hilsen

Tone Mediaas Reitlo

Dette dokumentet er godkjent med elektronisk signatur

Trøndelag fylkeskommune
Seksjon Regnskap

Kopimottakere:

Hilde Vikan, Avdeling økonomi og digitalisering